

משרד הבריאות – האגף לגריאטריה
נהלי מסגרות גריאטריות – מחלקות סיעודיות ותשושי נפש
"נהלי רוחב"

פרק: מבוא	שם הנוהל: מערך הפנאי וקשרי קהילה במסגרת הגריאטרית
תאריך אישור: 15/10/2025	עודכן בתאריך: -
מהדורה 1	מס' נוהל: 1.0.5.8

בכל מקום בו נכתב המסמך בלשון זכר או נקבה, הכוונה היא גם למין השני

1 רקע:

פעילות פנאי היא כל פעולה שהאדם בוחר לעשות בזמנו החופשי, מתוך רצון אישי והיא נועדה לספק הנאה, רוגע ועניין.

הצורך בפנאי משמעותי והשתתפות חברתית רלוונטי ובעל ערך לאורך כל שלבי החיים ובכל מצבי התפקוד. פנאי איכותי הוא מרכיב חיוני ברווחה הנפשית, ויכול להשפיע על הבריאות ותחושת הערך העצמי של הדייר.

עבור דיירים במסגרת גריאטרית, פעילות הפנאי מהווה לעיתים אחד העוגנים המרכזיים בחיי היומיום, ועשויה לחזק תחושת שייכות ומשמעות, לעודד תקשורת בין-אישית ולהפיג תחושת בדידות.

לצורך הבטחת יישום מלא ועקבי של ההנחיות, יש לקרוא נוהל זה בשילוב עם הנהלים המקצועיים הרלוונטיים בנושא (נוהל ריפוי בעיסוק 1.7.0.4 "מערך התעסוקה והפנאי – תכנון ויישום" ולנוהל עבודה סוציאלית 1.4.0.4 "עבודת העובד הסוציאלי במסגרת הצוות הרב-מקצועי").

2 מטרות הנוהל:

- 2.1 להגדיר את אחריות הנהלת המסגרת הגריאטרית ובעלי תפקידים נוספים בהבניה ויישום של מערך הפנאי וקשרי קהילה במסגרת.
- 2.2 להגדיר את המרכיבים השונים של תוכנית הפנאי וקשרי הקהילה במסגרת.

3 הגדרת מושגים:

- 3.1 **"פעילות תעסוקה"** - פעילות מובנית, המותאמת לתמהיל המטופלים במחלקה ומעודדת שימור עיסוקים מתחומי חיים שונים. הפעילות מתקיימת באופן סדיר ומהווה ציר מרכזי בשגרת החיים במחלקה.
- 3.2 **"פעילות פנאי"** - פעילות העשרה המתווספת לפעילות התעסוקה, אשר מטרתה הנאה, רוגע ועניין ועשויה לעודד השתתפות חברתית.
- 3.3 **"מערך תעסוקה ופנאי"** - תוכנית הפעילות בתעסוקה ופעילות הפנאי, המתקיימת לאורך כל השבוע ובכלל זה גם פעילויות המתקיימות מחוץ לכותלי המסגרת.
- 3.4 **"נושא שבועי מוביל"** - רעיון מרכזי שנקבע מראש שניתן להתכונן אליו, ומטרתו להוות בסיס תוכני לפעילויות לאורך השבוע, במסגרת מערך התעסוקה והפנאי.
- 3.5 **"מפעיל חיצוני"** - כל גורם שאינו נמנה עם צוות המסגרת הקבוע, המוזמן להעביר לדיירים פעילות פנאי, תרבות או העשרה.
- 3.6 **"מתנדב"** - אדם, קבוצה או ארגון הפועלים למען הזולת והחברה, מתוך רצון חופשי וללא קבלת שכר או גמול אחר (מלבד החזרי הוצאות) וזאת לאחר שעבר הליך מסודר והוכר על ידי המסגרת הגריאטרית כמתנדב.
- 3.7 **"פעילות קהילתית"** - פעילות המשלבת את הקהילה החיצונית או מאפשרת לדיירים להיות חלק ממנה.
- 3.8 **"פעילות פנאי מחוץ לכותלי המסגרת"** - פעילות חברתית, תרבותית או חווייתית המתקיימת מחוץ לגבולות הפיזיים של המסגרת הגריאטרית, במטרה לשמר את הקשר של הדייר עם הסביבה והקהילה החיצונית למסגרת.

משרד הבריאות – האגף לגריאטריה
נהלי מסגרות גריאטריות – מחלקות סיעודיות ותשושי נפש
"נהלי רוחב"

פרק: מבוא	שם הנוהל: מערך הפנאי וקשרי קהילה במסגרת הגריאטרית
תאריך אישור: 15/10/2025	עודכן בתאריך: -
מהדורה 1	מס' נוהל: 1.0.5.8

בכל מקום בו נכתב המסמך בלשון זכר או נקבה, הכוונה היא גם למין השני

4 סמכות ואחריות:

4.1 אחריות הנהלת המסגרת:

- 4.1.1 למנות רכז פנאי וקשרי קהילה אשר יהיה אמון על הבנייה ויישום של מערך הפנאי וקשרי הקהילה במסגרת.
- 4.1.2 להבטיח כי התכנית השנתית תגובש בשיתוף פעולה רב-מקצועי ותכלול לפחות את מנהל השירות הסוציאלי או מי מטעמו ומנהל שירות הריפוי בעיסוק.
- 4.1.3 לאשר את התכנית השנתית לפעילויות הפנאי וקשרי קהילה במסגרת ולהקצות תקציב ומשאבים לפעילויות במסגרת ומחוצה לה (ראה תרשים 1 לנוהל 1.7.0.4).
- 4.1.4 להבטיח הימצאות של ציוד מותאם לקיום פעילויות הפנאי.
- 4.1.5 לאפשר קיום הפעילויות במרחבים מגוונים ומותאמים.
- 4.1.6 להבטיח עמידה בכללי בטיחות ומניעת זיהומים בעת קיום פעילויות הפנאי במסגרת ומחוצה לה.
- 4.1.7 להבטיח שאיתור וקליטה של מפעילים חיצוניים ומתנדבים תבוצע לאחר החלטה רב-מקצועית וקבלת הדרכה מקצועית מתאימה.
- 4.1.8 להציג את תכנית מערך הפנאי לדיירים, לבני המשפחה ולצוות.
- 4.1.9 לקיים תהליכי פיקוח, מעקב ומשוב על פעילויות מערך הפנאי.

4.2 אחריות רכז הפנאי וקשרי קהילה:

- 4.2.1 לבנות תכנית פעילות פנאי וקשרי קהילה, המותאמת לצרכי הדיירים ולתכנית הנושא השבועי המוביל, בשיתוף צוות רב-מקצועי רלוונטי.
- 4.2.2 לתאם את הפעילויות עם מפעילים חיצוניים ומתנדבים.
- 4.2.3 לוודא כי המפעילים ומתנדבים חיצוניים קבלו הדרכה והכוונה מהגורמים המקצועיים הרלוונטיים במסגרת.
- 4.2.4 לוודא קיום הפעילויות בהתאם לתכנון ושמירה על רצף הפעילויות.

4.3 אחריות הצוות הרב-מקצועי:

- 4.3.1 שותפות בבניית התכנית השנתית בנושא פנאי וקשרי קהילה (ר' תרשים 1 לנוהל 1.7.0.4).
- 4.3.2 שותפות בבחירת המפעילים החיצוניים והמתנדבים והדרכתם.
- 4.3.3 שותפות בתכנון ויישום פעילויות מחוץ למסגרת הגריאטרית.

5 שיטה:

- 5.1 יש להגדיר תחומי אחריות, תפקידים וסמכויות של הגורמים השותפים בבניית מערך הפנאי וקשרי הקהילה במסגרת ויישומם.

משרד הבריאות – האגף לגריאטריה
נהלי מסגרות גריאטריות – מחלקות סיעודיות ותשושי נפש
”נהלי רוחב”

פרק: מבוא	שם הנוהל: מערך הפנאי וקשרי קהילה במסגרת הגריאטרית
תאריך אישור: 15/10/2025	עודכן בתאריך: -
מהדורה 1	מס' נוהל: 1.0.5.8

בכל מקום בו נכתב המסמך בלשון זכר או נקבה, הכוונה היא גם למין השני

- 5.2 יש לקבוע ממשקי עבודה ותיאום בין הגורמים הרלוונטיים.
- 5.3 על פעילויות הפנאי להיות מגוונות, מותאמות תרבותית ושפתית ומותאמות לתכנית השנתית של נושאים שבועיים מובילים, לעונות השנה, לחגים ולאירועים משמעותיים.
- 5.4 יש להקפיד על הנגשת הפעילות על ידי אביזרי עזר לשמיעה, ראייה ותקשורת בהתאם לצרכי הדייר והמלצות הצוות.
- 5.5 יש להתאים את התוכנית לתחומי העניין ולהעדפות הדיירים, תוך שמירה על כבודם ורצונותיהם.
- 5.6 פעילויות הפנאי יתבצעו באופן פרטני, קבוצתי, במסגרת או מחוצה לה, במסגרת המחלקה, או בפעילויות חוצות מחלקות.
- 5.7 יש לאפשר ולעודד את הדיירים, בנוסף לפעילות המובנית, לקיום פעילות פנאי עצמאית, בהתאם לבחירתם והעדפותיהם, באמצעות:
 - 5.8 הנגשת מרחבים ושימוש בשטחי חוץ.
- 5.9 העמדת ציוד פנאי מותאם ונגיש (מחשבים ומחשבי כף יד, ספרות ומדיה, משחקי קופסה, מלאכת יד ועוד).
- 5.10 מודעות הצוות לחשיבות הנושא, הכרת האמצעים הזמינים וסיוע לדיירים במימוש רצונותיהם ובהנגשת הסביבה והכלים לפעילות העצמאית.
- 5.11 יש להבנות מנגנונים שיאפשרו לדיירים ובני משפחותיהם לבחור פעילויות פנאי מותאמות ולקיים פעילות משותפת.
- 5.12 יש לקיים שיח בין צוות המסגרת לדיירים ובני משפחותיהם לשם זיהוי העדפות לפעילויות פנאי (כגון: קיום פורום דיירים ובני משפחה, סקר שביעות רצון, קיום שיח שוטף). יש להתחשב בהעדפות בעת בניית תכנית פנאי שנתית, רלוונטית ומותאמת.
- 5.13 מפעילים חיצוניים, בתחומים בהם קיימת הסדרה של המקצוע, תהיה רק עבור בעלי הכשרה כנדרש.
- 5.14 בחירת הפעילות והמפעילים ושילובם במערך התעסוקה והפנאי יעשו על ידי צוות רב-מקצועי (ראה תרשים 1, נוהל 1.7.0.4). המפעיל החיצוני יפעל בהתאם למדיניות המסגרת ולאחר הדרכה והנחיה של אנשי מקצוע רלוונטיים, להתאמה לצרכי הדיירים ולדרישות בטיחות ורגולציה.
- 5.15 מטפל (כוח עזר) שהודרך לכך, יסייע בשילוב הדייר בפעילויות פנאי וחברה.
- 5.16 המטפל רשאי לקחת חלק בהפעלה של פעילות מתוך תוכנית הפנאי, בכפוף להנחיה מקצועית והדרכה מתאימה, בהתאם לנוהל אחיות 1.2.1.2 "תפקיד המטפל (כוח עזר) במסגרת הגריאטרית", סעיף 5, ונהלי ריפוי בעיסוק 1.7.0.1, 1.7.0.2 ו-1.7.0.4.
- 5.17 פעילות מחוץ לכתלי המסגרת תבוצע בהתאם לתכנית פעילות מאושרת מראש ותכלול התייחסות להיבטים הבאים:
 - 5.17.1 שילוב הצוות הרב-מקצועי בבחירת מיקום הפעילויות ואופי הפעילויות כך שיותאמו למגוון רחב ככל האפשר של דיירים.
 - 5.17.2 בחינת התאמה פרטנית של הדיירים לפעילות מחוץ למסגרת, הכוללת דיון רב-מקצועי וקבלת אישור רפואי.

משרד הבריאות – האגף לגריאטריה
נהלי מסגרות גריאטריות – מחלקות סיעודיות ותשושי נפש
”נהלי רוחב”

פרק: מבוא	שם הנוהל: מערך הפנאי וקשרי קהילה במסגרת הגריאטריה
תאריך אישור: 15/10/2025	עודכן בתאריך: -
מהדורה 1	מס' נוהל: 1.0.5.8

בכל מקום בו נכתב המסמך בלשון זכר או נקבה, הכוונה היא גם למין השני

5.17.3 בחינת מיקום הפעילות, אופיה וסידורי ההגעה יתחשבו בשיקולי בטיחות וביטחון. הצוות המלווה יהיה בעל הכשרה מתאימה (קורס החייאה וזיהוי מצבי חירום) ויתוודרך על ידי צוות האחיות והצוות המקצועי המתאים טרם יציאה מהמסגרת.

5.17.4 מתן מענה מותאם לכלל ההיבטים הרלוונטיים בעת שהייה מחוץ למסגרת כגון: הנגשה מרבית של הפעילות, תזונה מותאמת, מתן תרופות, היגיינה אישית.

5.17.5 גיוון ושיתוף מספר מרבי של דיירים המסוגלים להשתתף בפעילות החוץ.

5.17.6 קבלת הסכמת הדייר או בני משפחה.

5.18 תוכנית הפנאי תכלול גם פעילויות המשלבות את הקהילה ופעילות מתנדבים.

5.19 גיוס והפעלת מתנדבים יעשו בהתאם לחוזר מנכ”ל משרד הבריאות בנושא ”נוהל הפעלת מתנדבים במערכת הבריאות באשפוז ובקהילה, בשגרה ובעתות חירום”.

5.20 קיום הפעילויות הקהילתיות יבוצע לאורך השנה, ככל הניתן בהתאם לתוכנית השנתית של נושאים מובילים שבועיים.

5.21 ניהול מערך מתנדבים יתבצע תוך איתור צרכים חברתיים של הדיירים, גיוס מתנדבים מתאימים, הכשרתם ושילובם בפעילויות.

5.22 יש לשאוף לשמור על פעילות רציפה ומתמשכת, ככל הניתן (פעילויות עתיות וקבועות עם קבוצות מתנדבים קבועות ומוכרות, קיום תקשורת בין הדיירים לקהילה באופן רציף).

6 נספחים ואסמכתאות:

6.1 נספח 1 - הבניית מערך תעסוקה ופנאי ברמת המסגרת

6.2 חוזר מנכ”ל משרד הבריאות 6/2016 ”נוהל הפעלת מתנדבים במערכת הבריאות באשפוז ובקהילה, בשגרה ובעתות חירום”

משרד הבריאות – האגף לגריאטריה
נהלי מסגרות גריאטריות – מחלקות סיעודיות ותשושי נפש
” נהלי רוחב ”

פרק: מבוא	שם הנוהל: מערך הפנאי וקשרי קהילה במסגרת הגריאטרית
תאריך אישור: 15/10/2025	עודכן בתאריך: -
מהדורה 1	מס' נוהל: 1.0.5.8

בכל מקום בו נכתב המסמך בלשון זכר או נקבה, הכוונה היא גם למין השני

נספח 1 : הבניית מערך תעסוקה ופנאי ברמת המסגרת

